

VID uzsāk transfertcenas riska analīzi atbilstoši principam *Konsultē vispirms!* (2/41/17)

Kā zināms, VID pienākumos ietilpst arī nodokļu, nodevu un citu valsts noteikto maksājumu aprēķināšanas un maksāšanas pareizības kontroles funkcija. Šajā rakstā – par VID šogad uzsāktu nodokļu maksātāju konsultācijas procesu “Labprātīga transfertcenas riska analīze,” kurš notiek atbilstoši VID principam *Konsultē vispirms!*. Būtiski norādīt, ka šī principa ieviešanas uzsākšanu VID savā 2016. gada publiskajā pārskatā ir noteikusi kā vienu no savas darbības galvenajiem uzdevumiem 2017. gadā. Šī principa īstenošana ir paredzēta arī VID darbības un attīstības stratēģijā 2017.-2019. gadam.

Jaunais VID konsultācijas process “Labprātīga transfertcenas riska analīze”

Lai VID varētu pildīt savus uzdevumus, t.i., nodrošināt pilnīgu, savlaicīgu un taisnīgu nodokļu un nodevu aprēķināšanu un iekasēšanu, nekavētu pamatdarbības procesu izpildes efektivitātes paaugstināšanu un panāku racionālu piešķirto līdzekļu izmantošanu, VID pievērš lielu uzmanību nodokļu kontroles pasākumu plānošanai un pārbaudāmo objektu atlasei.

Nodokļu maksātāju kontroles pasākumu veikšanas atlasē VID pamatojas uz iestādes rīcībā esošās informācijas izvērtēšanu un iespējamā riska faktora noteikšanu. Izvērtējot konstatētos riskus un VID rīcībā esošo informāciju, nodokļu maksātāji tiek atlasīti atbilstoša nodokļu kontroles pasākuma veikšanai. VID veic dažādus juridisko un fizisko personu kontroles pasākumus, sākot ar novērošanu un apsekošanu un beidzot ar datu atbilstības pārbaudēm, tematiskajām pārbaudēm un nodokļu auditiem.

Lai nodrošinātu transfertcenas atbilstību tirgus cenām, VID ikdienā veic divus nodokļu maksātājiem labi zināmus transfertcenas kontroles pasākumus – tematiskās pārbaudes un auditus.

Šogad atbilstoši starptautiskajai praksei un principam *Konsultē vispirms!* VID piemēro likuma “Par nodokļiem un nodevām” 15.² pantu, kurš definē nodokļu maksātāja pienākumu sniegt informāciju par darījumiem ar saistītām personām. Uz šī panta pamata VID ir uzsācis jaunu konsultācijas procesu attiecībā uz daudzniecību uzņēmumu grupu ietvaros veikto darījumu pārbaudi – “Labprātīgu transfertcenas riska analīzi.”

Šīs analīzes ietvaros VID atbilstoši noteiktiem analīzes kritērijiem atlasa daudzniecības uzņēmumus – Latvijas nodokļu maksātājus, kuriem VID ieskatā varētu būt transfertcenu riski. Izsūtot šiem uzņēmumiem vēstules Elektroniskās deklarēšanas sistēmā, VID aicina tos viena mēneša laikā pēc pieprasījuma saņemšanas iesniegt informāciju par to veiktajiem darījumiem ar saistītiem uzņēmumiem (personām) konkrētos periodos.

Jaunā konsultācijas procesa ietvaros, saņemot no uzņēmumiem pieprasīto informāciju, VID ir apņēmies darboties kā konsultants pirms iespējamā administratīvā procesa, piemēram, transfertcenu audita uzsākšanas. Kā norādīts vēstulēs, transfertcenu konsultāciju procesā VID pievērš uzmanību nodokļu maksātāja pieļautajām neprecizitātēm un konsultē nodokļu maksātāju, lai labāk šīs neprecizitātes saprastu, kā arī piedāvā iecietības laiku to novēršanai, nepiemērojot soda sankcijas.

Lai gan “Labprātīga transfertcenas riska analīze” ir pielīdzināma VID konsultācijai ar mērķi sniegt

preventīvu palīdzību uzņēmumiem nodokļu riska novēršanā, sodu sistēma tiks iedarbināta gadījumos, kad uzņēmums –

- nevēlas sadarboties ar VID,
- neiesniedz pieprasīto informāciju vai
- neveic VID norādītos pasākumus nodokļu pārkāpumu novēršanai.

Šajos gadījumos var tikt piemērots sods normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā un apmērā, turklāt pastāv risks, ka VID var uzsākt padziļinātu transfertcenu auditu.

“Labprātīgas transfertcenas riska analīzes” konsultācijas procesa shēma

VID kontroles pasākumu darbības

Šā gada pirmajā pusgadā VID ir veicis 5427 nodokļu kontroles pasākumus, no kuriem 773 gadījumos nodokļu maksātāji tika aicināti novērst šo pasākumu laikā konstatētās neatbilstības. Daļa aicinājumu varētu būt sniegti VID konsultācijas procesa “Labprātīga transfertcenas riska analīze” ietvaros.

Uzņēmumiem, kam likuma “Par nodokļiem un nodevām” 15.² pantā noteiktā informācija par darījumiem ar saistītām personām ir jāsagatavo obligāti, jo ir izpildīts neto apgrozījuma pārskata gadā un darījuma summas pārsnieguma kritērijs, iesakām šo informāciju gatavot savlaicīgi un ik gadu izvērtēt ar saistītiem uzņēmumiem (personām) veikto darījumu atbilstību tirgus cenām.